

Offentligt forbrug og investeringer

Offentligt underforbrug koster tusindvis af job

Nye regnskabstal viser, at det offentlige forbrug sidste år landede 10,2 mia. under budgetteret. Modsat steg de offentlige investeringer lidt mere end forventet. Det betyder samlet, at det offentlige underforbrug inkl. offentlige investeringer blev på lidt over 7 mia. kr. Underforbruget er problematisk, da det hiver vækst og beskæftigelse ud af dansk økonomi. Sidste år kostede underforbruget inkl. investeringer isoleret set 0,4 pct. på væksten og op i mod 15.750 job i Danmark.

af chefanalytiker **Frederik I. Pedersen**

10. juni 2014

Analysens hovedkonklusioner

- For tredje år i træk havde Danmark i 2013 et stort offentligt underforbrug. Offentlige nyinvesteringer for 43,1 mia. kr. modvirkede lidt af det offentlige underforbrug
- Det offentlige underforbrug beløb sig i 2013 til 7,1 mia. kr. Underforbruget kostede dermed isoleret set op i mod 15.750 job.
- Det tilbagevendende offentlige underforbrug i Danmark skal ses i sammenhæng med den daværende VK-regerings "Genopretningspakke" fra 2010, som indførte skærpede økonomiske sanktioner for budgetoverskridelser.
- Hvis ikke de offentlige myndigheder kan bruge de penge, der er budgetteret, bør de uforbrugte midler inddrages og bruges på andre vækstskabende initiativer.

Kontakt

Chefanalytiker
Frederik I. Pedersen
Tlf. 33 55 77 12
Mobil 28 42 42 72
fip@ae.dk

Kommunikationschef
Mikkel Harboe
Tlf. 33 55 77 28
Mobil 28 36 87 50
mh@ae.dk

Offentligt underforbrug på 7.1 mia. kr. i 2013

Nye regnskabstal fra Danmarks Statistik viser, at det offentlige forbrug sidste år landede på 523,9 mia. kr. Det er 10,2 mia. kr. lavere end det regeringen selv budgetterede med inden 2013 gik i gang. Som det fremgår af tabel 1, har der de senere år været massivt offentligt underforbrug, mens vi 2009 og 2010 havde overforbrug. Efter en længere periode med overskridelser af det offentlige forbrugsbudget vendte udviklingen i 2010, efter at VK-regeringen gennemførte den såkaldte "Genopretningspakke", der bl.a. indeholdt skærpede økonomiske sanktioner over for budgetoverskridelser fra 2011 (se notatet "Offentligt forbrug og genopretningsaftalen").¹

Tabel 1. Offentligt forbrug sammenlignet med budget

	2009	2010	2011	2012	2013
Budget (fra ØR dec året før)	486	508	518,6	527,6	534,1
Regnskab	495,9	509,6	508,2	519,5	523,9
Forskel budget	9,9	1,6	-10,4	-8,1	-10,2

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik.

Heldigvis modgik de offentlige nyinvesteringer sidste år en del af det offentlige underforbrug. De nye regnskabstal har opgjort et offentligt investeringsniveau på 43,1 mia. kr. mod ventet 40 mia. kr. inden året gik i gang - altså 3,1 mia.kr. mere end forventet.

Tabel 2. Offentlige investeringer sammenlignet med budget

	2009	2010	2011	2012	2013
Budget (fra ØR dec året før)	33	44	41,8	47,2	40
Regnskab	34,3	37,6	40,0	43,6	43,1
Forskel budget	1,3	-6,4	-1,8	-3,6	3,1

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik.

Kigger man på den samlede offentlige efterspørgsel som summen af forbrug og investeringer var der sidste år stadig et underforbrug sammenlignet med budget på 7,1 mia. kr. Det fremgår af tabel 3. Det er mindre end i 2011 og 2012, men stadig meget markant.

Tabel 3. Samlet offentlig efterspørgsel sammenlignet med budget

	2009	2010	2011	2012	2013
Budget (fra ØR dec året før)	519	552	560,4	574,8	574,1
Nationalregnskab/foreløbig opgørelse	530,2	547,2	548,2	563,1	567,0
Forskel budget	11,2	-4,8	-12,2	-11,7	-7,1

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik.

¹ <http://www.fm.dk/nyheder/pressemeddelelser/2010/10/20101011-offentligt-forbrug-og-genopretningsaftalen>

Det offentlige underforbrug kostede vækst og beskæftigelse

At det offentlige underforbrug har stor betydning for økonomien kan vises med udgangspunkt i Økonomi- og Indenrigsministeriets "Finanseffekter". Med en normal sammensætning af det offentlige forbrug² og med finanseffekten for de offentlige investeringer svarer underforbruget inkl. investeringer i 2013 til en isoleret reduktion af den danske vækst på 0,40 pct. og en reduktion af beskæftigelsen (inklusive afledte effekter i den private sektor) på op i mod 15.750 personer. Det viser tabel 4.

Tabel 4. Finanseffekter af offentligt underforbrug inkl. investeringer i 2013	
	Samlet
BNP, pct.	-0,4
Beskæftigelse, 1.000 personer	15,75

Anm: Finanseffekten viser førsteårsvirkningen på vækst og beskæftigelse af det offentlige underforbrug i 2011. "Sammenvejet" er 2/3 af finanseffekten for ren offentlig beskæftigelse og 1/3 ren vare- og tjenestekøb.

Kilde: AE pba. Økonomisk Redegørelse, december 2011, side 197

Udgifterne til forbrug og investeringer i det offentlige har de senere år ligget markant under det, der var budgetteret med. Vismændene anbefalede i deres seneste rapport, på linje med AE, at man bruger de penge, der er afsat i de offentlige budgetter til forbrug og service – hverken mere eller mindre. Meldingerne via pressen fra kommunerne er imidlertid, at man kører med stor sikkerhedsmargin for ikke at risikere overskridelse og dermed økonomisk sanktion. Er det tilfældet, kan vi også fremadrettet forvente at se underforbrug til skade for vækst og beskæftigelse i Danmark.

Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE) deler De Økonomiske Vismænds og Produktivitetskommissionens bekymring over, at det ikke er muligt at overføre ubrugte midler fra et år til det næste. Det er for rigtigt, hvilket også Produktivitetskommissionen har påpeget, og det kan hæmme fornuftige opsparrings- og investeringsdispositioner, ligesom det risikerer at føre til "benzinafbrænding" i slutningen af året.

Med sanktionssystemet og den nye budgetlov fra 2012 – hvor sanktionerne nu er gjort permanente og udvidet til også at gælde stat og regioner – kan vi risikere, at udviklingen vil fortsætte. Vi har allerede med regeringens prognose fra maj 2014 set en nedjustering af det offentlige forbrug i 2014 på 2 mia. kr. Det kan nemt vise sig at være starteskuddet til en ny omgang underforbrug.

Hvis ikke de offentlige myndigheder kan bruge de penge, der er budgetteret, bør de ubrugte midler inddrages og bruges på andre vækstskabende initiativer. Alternativt må de økonomiske sanktioner lempes i krisetider, evt. via tolerancegrænser, så de offentlige myndigheder ikke er så tilbageholdende med at bruge de penge, der er afsat. Vi skal ikke i 2014 og 2015 ende i en ny situation, hvor et offentligt underforbrug unødvendigt bremser vækst og beskæftigelse i dansk økonomi. Det er svært at styre Danmark fri af krisen, når underforbrug modarbejder vækst og beskæftigelse.

² 2/3 offentlig beskæftigelse og 1/3 offentlig vare- og tjenestekøb.